

пов'язані з подальшою інтеграцією інноваційних технологій, розширенням міжнародної співпраці та вдосконаленням підготовки педагогічних кадрів.

Отже, мультикультурний підхід у викладанні іноземних мов є важливим чинником підготовки особистості до життя і професійної діяльності в умовах глобалізованого світу. Його реалізація сприяє формуванню не лише мовної, а й міжкультурної компетентності, що є необхідною умовою ефективної комунікації. Водночас успішне впровадження цього підходу потребує подолання низки проблем, зокрема підвищення рівня підготовки викладачів, удосконалення навчально-методичного забезпечення та подолання стереотипів.

Список використаних джерел

1. Barantsova I., Nadolska Yu. Intercultural approach to studying foreign languages. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. 2022. С. 7–12.
2. Бочарникова Т.Ф., Лембік С.О., Прус Н.О. Мультимедійні технології у викладанні іноземних мов: можливості та перспективи в Україні. *Вісник науки та освіти*. №11 (29). 2024. С. 144–157.
3. Ганніченко Т. Clil-підхід у викладанні іноземної мови студентам аграрного профілю: досвід і результати. *Український педагогічний журнал*. №3. 2025. С. 93–100.
4. Baumann B. Sprach- und kulturelles Lernen in Deutsch als Fremdsprache. Berlin: Frank & Timme GmbH, 2018. 228 S.

Краснопольська Н.Л.

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри бізнес-лінгвістики
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

ЕКОНОМІЧНИЙ ДИСКУРС КРИЗЬ ПРИЗМУ НОВІТНІХ ЗАПОЗИЧЕНЬ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню впливу англійських запозичень на економічний дискурс в умовах глобалізації. Актуальність наукової розвідки визначається сучасними глобалізаційними тенденціями, які зумовлюють активне впровадження англійської мови в різні сфери життя України, зокрема економічної. У дослідженні наголошується на важливості збереження балансу між запровадженням нових термінів у фахову комунікацію і підтриманням її автентичності, що стимулює гармонійний розвиток української мови в умовах сучасних викликів.

Ключові слова: економічний дискурс, фахова комунікація, англіцизми, українська мова.

Summary. The article is devoted to examining the impact of English borrowings on economic discourse in the context of globalization. The relevance of the study is determined by modern globalization trends, which drive the active incorporation of the English language into various spheres of life in Ukraine, particularly in the economic sphere. The study emphasizes the importance of maintaining a balance between introducing new terms into professional communication and preserving the authenticity of the Ukrainian language, thereby promoting its harmonious development in the context of modern challenges.

Key words: economic discourse, professional communication, Anglicisms, Ukrainian language.

Постановка проблеми. Прискорення темпів глобалізації світової економіки зумовлює актуалізацію проблеми мовної та культурної різноманітності. Це, з одного боку, передбачає забезпечення національно-мовної безпеки, а з іншого – спрямоване на підтримання ефективної комунікації з полікультурною світовою спільнотою, зокрема в економічній сфері наукового знання. Проблема термінологічної опозиції «питоме – запозичене» в економічному дискурсі потребує пильної уваги лінгвістів з метою пошуку розумного балансу між національним та інтернаціональним для ефективної галузевої комунікації. Це і зумовлює **актуальність** задекларованої теми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему запозичення новітніх англійзмів активно досліджували такі науковці, як І. Фаріон [6], О. Стишов [5], О.С. Дьолог [1], І.В. Чорний [7], Л. Приблуда [2] та ін.

Виклад основного матеріалу дослідження. Визначальною ознакою сучасного етапу розвитку економічного дискурсу є новітні запозичення, зумовлені тенденцією до «американізації» українського мовного та соціокультурного простору, що проявляється в значному проникненні англійзмів та американізмів у сучасну українську термінологічну лексику.

Інтеграція англійзмів в українську термінологію є складним явищем, що охоплює багаторівневі процеси адаптації запозичених одиниць до фонетичних, морфологічних, словотвірних і семантичних норм української мови, а також їхнє функціональне закріплення у фаховому дискурсі. Процеси та умови запозичення англійської лексики в українську мовну систему пояснюються глобалізаційними тенденціями, які стимулюють інтеграцію України у світовий інформаційно-культурний простір, зокрема обмін знаннями, технологіями та культурними цінностями. Англійська мова, яка є панівною в міжнародному спілкуванні, відіграє ключову роль у цьому процесі. Унаслідок цього англізми поступово стають невід’ємним складником сучасної фахової комунікації [7, с. 50], наприклад: *корнер, стартап, аутсорсинг, ретейл, фідбек, промо, нетворкінг* тощо.

Терміни-англізми вирізняються низкою формальних характеристик, адже здебільшого зберігають фонетичні, морфологічні, а інколи й графічні риси мови-джерела. З-поміж основних характерних ознак термінів, запозичених з англійської

мови, можемо назвати такі: 1) наявність суфікса -инг-/інг (наприклад, *маркетинг, тимблдинг, аутсорсинг, фіксинг, кліринг* тощо); 2) наявність звукосполучення **дж** (наприклад, *хеджування, менеджмент, леверидж* тощо); 3) наявність звукосполучень ай, ей (наприклад, *ретейл, інсайд, брендмейкер, неймінг, прайс, трейдмарк, аутрайт* тощо).

Аналіз економічного дискурсу показує перевагу вживання англізмів порівняно з українськими відповідниками. Використання англізмів значною мірою зумовлюється соціально-психологічними чинниками, зокрема орієнтацією мовців на іншомовні одиниці, які асоціюються з престижем і модою. Вітчизняний учений О. Стишов зазначає, що «кожна епоха диктує власну моду, у тому числі й на вживання певних лексем. Епоха кінця XX – початку XXI століття ознаменувалася модою на активне використання в повсякденному й офіційному мовленні англійських слів і словосполучень» [5, с. 43]. Думку мовознавця підтримують інші дослідники, які зауважують: «Мовна мода – це специфічна лінгвокультурна категорія, особлива форма соціальної регуляції та саморегуляції поведінки особи й суспільства в цілому. Активне вживання англіцизмів в українському офіційному і повсякденному мовленні є однією з рис сучасної мовної моди» [1, с. 47].

Поділяючи позицію О. Дьолог, зауважимо, що під час аналізу запозичення іншомовних елементів, часто спостерігаємо приклади необґрунтованого та невмотивованого вживання англійських термінів навіть у тих випадках, коли існують прості та точні українські відповідники або давно запозичені лексеми [1, с. 45], наприклад: *дисконт* (знижка), *кеш* (готівка), *сервіс* (обслуговування), *коучинг* (наставництво), *маркетплейс* (торговельна платформа), *інвестор* (вкладник), *акаунтант* (бухгалтер). Такі запозичення лінгвісти називають невиправданими. «Невиправданим запозиченням вважається слово, яке вводиться в мову з іноземної як синонім для визначення того чи того поняття, при цьому українські слова, що визначають це поняття, уже є в наявності» [3, с. 62].

Не всі нові запозичення можна оцінювати як бажані в мові, багато з них потрапляють у неї через необдумані висловлювання, мовний снобізм чи показову освіченість або ж з'являються випадково в результаті швидкого перекладу, неможливості швидко знайти потрібний відповідник [4, с. 50], наприклад:

партисипатор – учасник, *кешфлоу* – грошовий потік, *офер* – пропозиція, *перформанс* – результативність, ефективність тощо.

Запозичення англізмів є чинником формування міжгалузевої омонімії, ускладненої полісемічними відношеннями. Так, економічний дискурс послуговується терміном *корнер* зі значеннями: 1) «штучне створення дефіциту товару або акцій для монопольного контролю над ціною (маніпуляція ринком)»; 2) «спеціально оформлена фірмова зона (секція) одного бренду в мультибрендовому магазині». Ці визначення засвідчують явище внутрішньосистемної полісемії. Фахові словники фіксують й інші значення цього терміна: 1) у футбольній грі – «штрафний кутовий удар у напрямі воріт тієї команди, один із гравців якої вибив м'яч за лінію своїх воріт»; 2) в ювелірній справі – «металева частина виробу (у формі напівкулі), яка утримує камінь (вставку)». Отже, значення терміна *корнер* є яскравою ілюстрацією омонімії, ускладненої полісемічними відношеннями. Внутрішньосистемна полісемія хоч і є засобом мовної економії, проте перешкоджає науковій комунікації.

На відміну від загальноновживаної лексики, омонімія в терміносистемі є явищем небажаним, оскільки істотно ускладнює семантизацію слів, викликає труднощі при інтерпретації терміна.

Явище паронімії також належить до дестабілізаційних чинників у розвитку будь-якої терміносистеми, зокрема економічної, оскільки підвищує ризик помилкового тлумачення, ускладнює професійну комунікацію. У межах сучасних англійських запозичень простежується наявність термінів, які формують паронімічні пари, що є важливим чинником термінологічної неоднозначності, наприклад: *стартап* (новий інноваційний бізнес-проект) і *стартапер* (засновник або учасник стартапу); *бренд* (торговельна марка, образ компанії) і *брендинг* (процес створення й просування бренду); *трейдер* (учасник фінансових ринків, який здійснює операції) і *трейдинг* (процес купівлі-продажу фінансових активів); *аутсорсинг* (передавання функцій сторонній компанії) і *аутсорсер* (компанія/виконавець, що надає такі послуги); *ритейл* (роздрібна торгівля) і *ритейлер* (продавець у роздрібній торгівлі); *брокераж* (діяльність посередника

(брокера) з укладання угод на біржі чи ринку) і *брокеридж* (професійні посередницькі послуги при укладанні угод купівлі-продажу або оренди) тощо.

У контексті глобалізаційних та соціокомунікативних трансформацій спостерігаємо активізацію детермінологізації запозичених економічних термінів, зумовлену масовим поширенням спеціалізованих знань і їхнє інтегрування в щоденну мовну практику. Унаслідок цього значна частина лексем (*маркетинг, лізинг, менеджмент, бізнес, стартап, бренд, кешбек, офшор* тощо) функціонує поза межами фахового вжитку, набуваючи статусу загальноновживаної лексики. Сучасні українські письменники часто вживають новітні запозичення з метою збагачення словникового ресурсу, точнішого вираження сучасних реалій і підкреслення професійного або соціального контексту тексту. Наприклад, «Вона працювала **менеджеркою** в міжнародному **стартапі**»; «**Ейчарка** компанії пояснила умови контракту»; «Увесь цей **нетворкінг** був важливішим за реальні навички»; «**Ейчар-менеджер** компанії провела співбесіду й одразу сказала чекати відповіді» (Ірена Карпа).

Ці лексеми зазнають лексико-семантичної, морфологічної адаптації і поступово інтегруються в загальноновживану лексику, втрачаючи статус вузькоспеціалізованих термінів.

Порушення правописної норми в оформленні нових запозичень часто призводять до правописної варіантності, що виявляється в існуванні різновидів написання однієї і тієї ж мовної одиниці, наприклад: *партиципація* – *партисипація* (процес залучення працівників до ухвалення рішень); *леверидж* – *ліверидж* (використання позикових коштів або фіксованих витрат для збільшення потенційної прибутковості власного капіталу чи операційного прибутку). Це є індикатором новизни іншомовних лексем і засвідчує процес їхнього адаптаційного входження в мову-реципієнт.

Отже, ключовою проблемою є забезпечення збереження мовної ідентичності та нормативної чистоти української мови з урахуванням актуальних суспільних тенденцій і викликів сучасності. Надмірне вживання англізмів здатне спричинити витіснення питомої лексики, а також призвести до спрощення й збіднення мовної системи. Новітні запозичення можуть спричиняти дестабілізацію термінологічної

системи, зокрема через виникнення таких явищ, як омонімія, полісемія та паронімія. Водночас ігнорування запозичень може ускладнити інтеграцію України до глобального інформаційного простору та негативно вплинути на розвиток науково-технічної сфери.

Список використаних джерел

1. Дьолог О. С. Лексичні англіцизми як особливість сучасної мовної моди. *Закарпатські філологічні студії*. 2020. Вип. 13. Том. 3. С. 43–47.
2. Приблуда Л. До проблеми функціонування англізмів у сучасній українській мові : теоретичний аспект. *Folium*, (4), С. 247–251.
3. Савіна Ю. О., Ласкава Ю. В. Функціонування англіцизмів у професійному мовленні. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. 2023. Том 34 (73). № 3. С. 60–65.
4. Сорока О. Б. Лексичні інновації іншомовного походження у сучасній болгарській мові (кінець XX – початок XXI століття) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.03 – слов'янські мови. Київ : Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України; Львівський національний університет імені Івана Франка, 2018. 200 с.
5. Стишов О. А. Українська лексика кінця XX століття (на матеріалі мови засобів масової інформації): монографія. К.: Вид. центр КНЛУ, 2003. 388 с.
6. Фаріон І. Д. Англізми і протианглізми: 100 історій слів у соціокультурному контексті / Ірина Фаріон, Галина Помилуйко-Недашківська, Анна Бордовська. Львів: Свічадо, 2023. 714 с.
7. Чорний І. В., Чорна В. Л. Англіцизми в сучасній українській мові. *Вісник науки та освіти*. 2024. № 7(25). С. 499–509.

Максименко О.О.

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов факультету фінансів Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ ПРОФІЛЮЮЧОЇ МОВНОЇ СКЛАДОВОЇ У ПРОГРАМІ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ З МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА БІЗНЕСУ: ПРАКТИКА УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ЮСТУСА ЛІБІХА

Потужний рух у напрямку всесвітньої глобалізації невпинно наближає культури у сфері економічної взаємодії. Саме тому широкого попиту та відповідної розробки набувають програми підготовки з міжкультурної комунікації в університетах Європи. Таким прикладом програм є програма підготовки бакалаврів «Міжкультурна комунікація та бізнес» (Intercultural Communication and Business (B.A.) Університету імені Юстуса Лібіха (місто Гіссен, земля Гіссен, Німеччина) [1]. Програма побудована на основі поділу профілюючих та